

سیمای فراتاریخی «قهرمان مردم» در لایه‌های هنر، عرفان و ادبیات

«قهرمان مردم» اثری با حال‌وهوای یک جست‌وجوی اودیسه‌وار است؛ متنی که در میان لایه‌های گوناگون فرهنگ و تاریخ حرکت می‌کند تا از رهگذر این سفر ذهنی و فرهنگی، به درکی گسترده‌تر از علی(ع) برسد.

«قهرمان مردم» اثری با حال‌وهوای یک جست‌وجوی اودیسه‌وار است؛ متنی که در میان لایه‌های گوناگون فرهنگ و تاریخ حرکت می‌کند تا از رهگذر این سفر ذهنی و فرهنگی، به درکی گسترده‌تر از علی(ع) برسد.

به گزارش خبرنگار مهر، کتاب «قهرمان مردم» نوشته نسیم خلیلی اثری است که با محوریت شخصیت علی(ع) شکل گرفته، این کتاب از تصویر و برداشتی که مردم امروز از امیرمؤمنین علیه السلام در ذهن دارند آغاز می‌شود. نویسنده در این اثر می‌کوشد با نگاهی روایی و جست‌وجومحور، مسیر شناخت این چهره را در لایه‌های گوناگون تاریخ، ادبیات، عرفان و هنر دنبال کند. از همین رو، کتاب صرفاً به بازگویی تاریخی بسنده نمی‌کند، بلکه به بازتاب فرهنگی و ذهنی این شخصیت در عرصه‌های مختلف نیز توجه نشان می‌دهد.

نسیم خلیلی پژوهشگر و نویسنده‌ای دانش‌آموخته تاریخ و علاقه‌مند به تاریخ اجتماعی شناخته می‌شود. کارنامه او نیز نشان می‌دهد که توجه ویژه‌ای به مسائل تاریخی و اجتماعی دارد و آثاری چون «داستان نفت در ایران»، «فرودستان در تاریخ ایران» و «آنچه دارد شرافت است» در شمار نوشته‌های او قرار می‌گیرند. این پیشینه پژوهشی سبب شده است که نگاه او در «قهرمان مردم» نیز از پشتوانه‌ای تاریخی و تحلیلی برخوردار باشد.

پشت جلد این کتاب می‌خوانیم:

«علی(ع) در فرهنگ ایران زمین نقشی مهم و تأثیرگذار دارد که عمدتاً تحت تأثیر تصویری فراتاریخی و اساطیری برساخته شده است. نویسنده در این کتاب به ما نشان می‌دهد که ریشه این تصویر به دوران میانه تاریخ ایران و به طور مشخص تر قرون هفتم تا دهم هجری قمری بازمی‌گردد. این دوره تاریخی بیش از هر چیز به هم آمیزی تشیع و تصوف نامبردار است و نزدیکی این دو تا حد زیادی به ساخت این تصویر کمک کرد. از سوی دیگر علی(ع) از طریق قصه‌ها و آئینها به متن فرهنگ مردم راه یافت و از آن طریق دامنه اش را به عرصه هنر و معماری کشانید.

نویسنده همه این‌ها را با اتکاء به منابع معتبر و روش بینامتنیت درنور دیده است. در بینامتنیت محصول هرکدام از این عرصه‌ها متنی در نظر گرفته می‌شود که در خوانشی در زمانی روی یکدیگر تأثیرگذار بوده‌اند. این کتاب نشان می‌دهد علی(ع) که فارغ از مناقشات کلامی و مذهبی چونان قهرمانی مردمی در درونی‌ترین لایه‌های اجتماعی ایران رسوخ کرده، در فرایندی تاریخی و با تمهیدات فرهنگی در چنین جایگاهی قرار گرفته است.»

از نظر ساختار و شیوه بیان، «قهرمان مردم» اثری با حال‌وهوای یک جست‌وجوی اودیسه‌وار است؛ متنی که در میان لایه‌های گوناگون فرهنگ و تاریخ حرکت می‌کند و می‌کوشد از رهگذر این سفر ذهنی و فرهنگی، به درکی گسترده‌تر از موضوع خود برسد. لحن کتاب را می‌توان آمیزه‌ای از پژوهش تاریخی و روایت ادبی دانست؛ ترکیبی که به اثر امکان می‌دهد شخصیت علی(ع) را نه در قالب روایتی یک‌بعدی، بلکه در نسبت با دریافت‌ها و تجربه‌های متنوع تاریخی و فرهنگی بازنمایی کند.

این کتاب را می‌توان اثری در مرز تاریخ‌نگاری فرهنگی، نثر پژوهشی و روایت‌پردازی به شمار آورد؛ کتابی که با تمرکز بر شخصیت علی(ع)، به بررسی جایگاه و بازتاب او در ذهن جمعی و فرهنگ عمومی می‌پردازد و می‌کوشد تصویری چندوجهی و فرهنگی از این چهره ارائه دهد.

کتاب «قهرمان مردم» نوشته نسیم خلیلی در ۳۹۷ صفحه توسط نشر سنگلج منتشر شده است.